

4. 9. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Další „válka“ soudů - tentokrát o tarifní hodnotě ve věcech neoprávněných zásahů do osobnostních práv

Po předloňské přestřelce mezi Městským soudem v Praze a Nejvyšším soudem, které se neshodly na závěru, zda ze zákona bez dalšího vyplývá právo právnické osoby na odčinění nemajetkové újmy jí způsobené neoprávněným zásahem do její pověsti, je zde další názorová neshoda mezi soudy, tentokrát však mezi Nejvyšším soudem a Ústavním soudem.

Ústavní soud

Názorová neshoda se opět týká osobnostních práv, tentokrát ovšem z procesního hlediska. Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 10.4.2024, sp. zn. IV. ÚS 1788/23, posuzoval případ žaloby o zaplacení částky za ztížení společenského uplatnění a náhrady na bolestném v důsledku vážných zranění způsobených při autonehodě. Obecné soudy přiznaly žalobkyni náhradu nákladů řízení vypočtenou na základě tarifní hodnoty 50.000,- Kč dle § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu. Připomeňme, že dle tohoto ustanovení se za tarifní hodnotu považuje částka 50.000,- Kč ve věcech osobnostních práv s návrhem na náhradu nemajetkové újmy. Stěžovatelka proti tomu brojila ústavní stížností, protože měla zato, že soudy měly v souladu s § 8 advokátního tarifu jako tarifní hodnotu použít žalovanou částku náhrady nemajetkové újmy, která byla od začátku řízení doložena znaleckým posudkem.

Ústavní soud jí dal za pravdu, když dospěl k závěru, že jednotlivá ustanovení § 9 advokátního tarifu nelze číst izolovaně od odst. 1 tohoto ustanovení, tedy že jednotlivé přímo stanovené tarifní hodnoty se použijí pouze v případě, nelze-li hodnotu věci nebo práva vyjádřit v penězích nebo lze-li ji zjistit jen s nepoměrnými obtížemi. Právě protože v posuzovaném případě žalobkyně od začátku řízení dokládala svůj nárok znaleckým posudkem, jedná se o takový případ, kdy se nepoužije zvláštní tarifní hodnota, ale obecné soudy měly jako základ pro výpočet náhrady nákladů řízení použít rozdíl v plnění, jehož se žalobkyně domáhala, a plnění následně žalobkyni soudem reálně přiznaného.

Nejvyšší soud

Proti tomuto rozhodnutí se takřka obratem ve svém rozhodnutí ze dne 6.6.2024, sp. zn. 25 Cdo 216/2023, vymezil Nejvyšší soud. Ten se vědomě odchýlil o výše uvedeného nálezu Ústavního soudu a setrval na svém dosavadním postoji, že ve věcech osobnostních práv návrhem na náhradu nemajetkové újmy je tarifní hodnota 50.000,- Kč bez ohledu na výši žádané nebo přiznané náhrady.

Jaké má Nejvyšší soud pro odchýlení se od názoru Ústavního soudu nejdůležitější argumenty? Nejvyšší soud předně uvádí, že advokátní tarif je podzákoný předpis a rozdílné názory na jeho interpretaci z principu věci nemohou založit porušení práva na soudní ochranu či spravedlivý proces. Dle Nejvyššího soudu je výklad Ústavního soudu v rozporu s jazykovým výkladem § 9 advokátního tarifu, protože kdyby obecné soudy měly vycházet z částky, která je předmětem řízení, zvláštní tarifní hodnota dle § 9 odst. 4 advokátního tarifu by se nikdy

nepoužila.

Nejvyšší soud je toho názoru, že tarifní hodnota 50.000,- Kč je zárukou, že nebude riziko vysokých nákladů řízení odrazovat potenciální žalobce od uplatnění svých nároků. Nevhodné je použití žalované částky také proto, že částka bývá často vyšší, než je finálně přiznána, a u řady osobnostních práv je znalecké ocenění náhrady vyloučeno. Tarifní hodnotu nelze ale ani posuzovat dle přiznané částky, protože to předpokládá, že bude nějaká částka přiznána a tento postup neřeší stanovení tarifní hodnoty při zastavení řízení nebo zamítnutí žaloby. Ze všech těchto důvodů se tak Nejvyšší soud odklonil od názoru Ústavního soudu a aplikoval tarifní hodnotu ve výši 50.000,- Kč.

Závěrem

Osobně hodnotím odůvodnění Nejvyššího soudu jako přesvědčivější, byť i část jeho argumentace přesvědčivá není, konkrétně argument, že žalobci ve věcech osobnostních práv mají často ustanovené advokáty, a používání tarifní hodnoty dle výše nároku by tak bylo pro stát a soudy drahé. Za zmínku dle mého názoru stojí ještě jeden aspekt jazykového výkladu, který nebyl ani v jednom rozebíraném rozhodnutí příliš akcentován. Ustanovení § 9 odst. 1 advokátního tarifu totiž zní „nelze-li hodnotu věci nebo práva vyjádřit v penězích nebo lze-li ji zjistit jen s nepoměrnými obtížemi **a není-li dále stanoveno jinak**, považuje se za tarifní hodnotu částka 10 000 Kč.“ Dle mého názoru se totiž část „**není-li dále stanoveno jinak**“ neváže jen na výši zvláštní tarifní hodnoty, ale i na první část ustanovení, což by podporovalo výklad Nejvyššího soudu, který užívá zvláštní tarifní hodnotu i v případě, že je nárok ocenitelný penězi, právě protože advokátní tarif pro případy osobnostních práv dále stanoví jinak. V každém případě lze očekávat, že Ústavní soud se bude dříve či později muset k odchýlení Nejvyššího soudu vyjádřit a tato „válka“ bude mít minimálně ještě jedno kolo.

Mgr. Lukáš Vacek
Advokát

AegisLaw

Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.

Jungmannova 26/15
110 00 Praha 1

Tel: +420 777 577 562
Email: office@aegislaw.cz

Další články:

- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)